

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: I adventstiden. — «Mannen Jesus. Sjelelægen.» — Signor Giovanni — i anledning Johannes Jørgensens 75 års dag. — Romerbrev fra Lars Messel. — Hvordan presten kurerte sladder. — Bokanmeldelse. — Bøker inngått til redaksjonen. — Herhjemme. — Et lite kursus i kirkelatin. — Tollfrie tanker.

I adventstiden.

Adventstiden er vigslet bot og lengsel. Den er forberedelsens tid hvor Kirken hver eneste søndag i sin liturgi minner oss om at vi ikke har lov til å slå oss til ro med at Kristus en gang for alle er født oss til frelser og forsoner den gang det var tidens fylde, men at han også må fødes i vår ånd, bli menneske i oss, så at «ikke jeg lever men Kristus i meg». Hvilket vil si at hans sinn skal være vårt sinn — hans ånd skal fylle vår bevissthet slik at våre tanker, ord og handlinger og alle våre følelser er inspirert og dekket av ham, av Kristus Jesus — Gud og menneske.

Dette skal være vår lengsel gjennom hele adventstiden — den strøm som stille men sterk skal løpe i vårt sjelelivs dyp og gi det retning og drivkraft. Så avgjørende en retning og drivkraft at hele det ytre apparat hvormed julen forberedes og hyldes, når alt kommer til alt blir uvesentlig i motsetning til «det ene fornødne». La oss se hvorledes Kirken søker å oppnå dette — stemme oss slik at advent blir den tid i ånd og sannhet som den er ment å skulle være.

Det første som da møter oss når vi i denne tiden gjør vår søndagsplikt, er den fiolette farge som dominerer under messen. Fiolett er Kirkens farge for bot og anger — og bot og anger er jo forutsetning for at våre hjerter verdig kan bære bryllupskledningen når brudgommen kommer. Derfor utelater også Kirken som i fastetiden det jublende Gloria, englenes glade lovsang — når sinnet skal stemmes til alvor passer ikke gledens høysang — den får vente til den med oppsamlet kraft kan intonerer så meget sterkere julenatt. Men Alleluja istemmes som sedvanlig, for fastetidens sorg er ikke adventstidens. Vi har jo det faste håp at Frelseren er nær og «lover Herren» for dette slik som det hebraiske ord alleluja utsier.

Men dette og mere til er når alt kommer til alt dog bare det ytre, dog bare likesom skallet om kjernen. Og kjernen er gudstjenestens stadige henvisning til den Frelser som skal komme, og til det han bringer med seg — sammen med en uopphørlig påminnelse om det som vi må gjøre for å berede ham en verdig bolig.

Straks i epistelen for første adventssøndag tilroper apostelen oss: «Brødre, de vet at den time er kommet da vi må stå opp av søvnen, for vår frelse er nå nærmere enn da vi ble troende. Natten lir og dagen stunder til. La oss da legge bort mørkets gjerninger og ikle oss lysets våpen. La oss ferdes sømmelig om dagen!» Det er selve domsbasunen vi hører — må vi ikke være døv overfor den!

Den andre og tredje søndagsepistel oppfordrer oss til glede over Herrens nær forestående komme og til å takke Gud for dette. «Håpets Gud fylle dere med all glede og fred i deres tro at de kan bli rike i håpet ved den Helligånds kraft!» Og endelig minner den siste søndags epistel oss om ham «som både skal føre fram i lyset det som er skjult i mørket og åpenbare hjertenes råd».

Evangeliene på de tre siste søndager fører oss ut i ørkenen til døperen Johannes for at vi av hans egen munn kan erfare hvorledes vi skal forberede oss til Herrens komme. Lytt til hans ord: «Rydd vei for Herren, gjør hans stier rette! Hver del skal fylles, hvert fjell skal jevnes, og hver haug skal senkes! Det krokete skal rettes og de knudrete veier jevnes!» Hvor er det ikke mange syndens avgrunner å senke i vår sjel — hvor er det ikke mange stolthets, hovmots og ærgjerrighets tinn å sprengte vekk! Vi trenger disse påminnelser, denne forberedelsens tid. —

La meg forstå, o Gud, dine adventstanker! La meg erkjenne, hvorfor og hvorledes du kommer til oss mennesker! Det var vi som skulle komme til deg, men det er du som kommer til oss fordi vi ikke kom. Synden stanset mennesket på veien til Gud, og menneskehetens historie ble en folkevandring bort fra deg. Men du forbarmet deg over oss og lovet å komme: «Gud selv vil komme og forløse dere,» sang profeten.

Så kom da menneskeslektens første adventstid med alt sitt håp, med all sin anger og all sin lengsel: «O himmel, la den rettferdige senke seg ned! O skyer, la ham regne ned! O jord, opplat deg og la Frelseren spire fram!» Men adventstanken som du ga menneskenes hjerter, var en blomst fra himlen som bare dårlig kunne trives på vår jord. Og da du sendte din Sønn til verden, da kom han til sitt eget, men hans egne mottok ham ikke. Og derfor er det stadig adventstid ennå, din kjærlighets og barmhjertighets advent. Ditt komme til oss er ikke fullbyrdet ved at din Sønn ble menneske for 1900 år siden. Vi skal åpne oss for ham og la ham bygge sitt rike i oss. Fra faderhuset kom han for at vi skulle erkjenne Guds lengsel etter oss.

Men du lokker ikke bare mennesket med din nåde, o Gud! du krever oss som din skapning og eiendom. Du er ikke bare den himmelske brudgom som kaller sin brud med kjærlighetens røst — du er også men-

neskenes dommer som ingen kan unnfly. Og derfor gjør vi vel i å legge oss Kirkens veiledning på sinne når den om og om igjen holder fram for oss at det foruten barmhjertighetens advent også er en rettferds og vredens advent. Gud slipper aldri mennesket som han har skapt og som i all evighet er hans eiendom. Vi er gått ut fra deg, o Gud — og skaperen og skapningen skal møtes igjen. Har enn mennesket fjernet seg nokså langt fra deg, vårt opphav, så vil det dog komme en dag, hvor du stanser vår vandring. I dødens øyeblikk møter du oss, og godt for meg om min vei har vært vendt mot deg! Jeg kjenner ikke min dag og min time, men jeg vet at den kommer — lær meg å leve mitt liv som en adventstid med dette store avgjørende øyeblikk foran meg som mitt eneste mål!

Men du stanser ikke bare min vandring, de enkelte menneskers vandring — en gang vil du også stanse verdensløpets gang. Du vil rope ditt store «Stå stille!» ut over alle dem som vandrer — både de som går fra deg som de som går til deg. Da vil verden gå opp i luer, ti all dens herlighet var jo bare et middel hvorved vi skulle komme til deg. Nå har den ingen verdi lenger — nå har kun én ting verd: hvorledes har vi benyttet den adventstid vårt hele liv er gitt oss å skulle være?

Hjelp meg, o Gud, å berede din vei!

„Mannen Jesus. Sjelelægen.“

Av pater A. J. Lutz, O. P.

Den bok biskop Berggrav utga i høst under ovenstående titel, er en overmåte verdifull skildring av Jesu moralske karakter. I innledningen redegjør forfatteren for den metode han har anvendt til sitt arbeid. «Jeg har forsøkt å gå til studiet av hans karakter og egenskaper som vi ellers går til studiet av historiske personers sjel liv,» d. v. s. at han grundig har lest de fire evangelier, «det eneste sted hvor vi selv kan treffe Jesus, og han selv kan gjenspeile sitt bilde i vårt sinn.»

Denne metode er god, på den betingelse at den som gransker evangeliet, har en så fullkommen ren mottagelsesevne for de realiteter det gjengir, at disse på ingen måte kan bli omformet av subjektive tilstander eller forutfattede ideer. Derfor kommer vi uvilkarlig til å stusse når forfatteren sier videre: «Ved å gå til disse evangelier og la dem tale ganske uforbeholdent til en får en sitt eget Jesusbilde.» Den samme tanken finner vi igjen i slutningsordet hvor forfatteren påberoper seg Luthers autoritet. Du skal, heter det, se virkeligheten i Kristus og ha «den

ærlige vilje til alltid videre å se det som han er i lys av hva du selv er». Boken begynner for øvrig med denne forbausende setning: «Enhver har sin egen Jesus. Har en ikke det, så har han ingen.» Å lese Evangeliet slik at det taler ganske uforbeholdent til en, skulle jo tvert om føre til det resultat at alle lesere opptar i seg det samme Jesusbilde, nemlig det de fire evangelister har tegnet, hvis de virkelig lar seg påvirke av de hellige tekster uten å misforstå eller farge dem.

Biskop Berggrav har hverken misforstått eller farget dem. I «Mannen Jesus» finner vi de vesentlige trekk Evangeliet har overlevert oss. Han skildrer en mann som i høyeste grad utmerker seg ved fire grunnegenskaper: Vis, mandig, fri og sterk. Ved første blick kunne en være fristet til å savne de to egenskaper Jesus selv uttrykkelig gjør krav på: «saktmodig og ydmyk av hjertet». Men med en fin psykologisk sans vet forfatteren å samle disse og andre trekk under de fire nevnte synspunkter. Således lykkes det for ham å gi oss et gripende inn-

trykk av en Jesus som virkelig lever med oss mennesker, og som er oss alle så nær som far og mor eller enda nærmere, og allikevel er alle mennesker, selv de beste, overlegen i moralsk adel, i den grad at han er «mer enn sjelelæge», at han sannelig er den levende Guds Sønn.

Biskop Berggravs metode er altså god. For ikke-kristne er den endog den eneste de kan bruke når de ønsker å bli bekjent med Jesus. Men for troende kristne som føler trang til å nå dypere i Jesu personlighet, finnes det en annen, og den er bedre. Det er den Jesus selv anbefaler når han sier: «Den som elsker meg, skal min Fader elske, og jeg skal elske ham og åpenbare meg for ham» (Joh. 14, 21). Ad denne vei er det ikke vi som søker å nærme oss ham, men han som kommer til oss for å føre oss inn i sitt hemmelighetsfulle innre. For det er noe hemmelighetsfullt hos Jesus. Han er et mysterium. Tekstene alene kan ikke kunngjøre hans vesen for oss på en fyllestgjørende måte, av den enkle grunn at det ikke kan fattes i menneskelige ord. For å kjenne Jesus må vi ikke bare lese om ham, men leve i ham som levende grener på vintreet. Da først går det opp for oss hva som ligger gjemt i ord som disse: «Jeg og Faderen er ett». «Før Abraham var er jeg». «Den dag skal de skjønne at jeg er i min Fader, og de i meg og jeg i dere».

Og la oss for Guds skyld ikke kalle dette for spekulasjon. Nei, det er mystikk, d. v. s. en opplevelse av de guddommelige realiteter gjennom et livssammenheng med Gud, altså ad en uendelig høyere og sikrere vei enn lesing og ettertanke. Alle hellige kristne gikk denne vei for å fordype seg i Mesterens personlighet, fra Paulus og Johannes og martyr Ignatius av inntil Augustinus, Bernardus, Thomas fra Akvin, Bonaventura og inntil de tusener av kristne som i våre dager døde for sin tro under den spanske borgerkrig. For alle var det en avgjort sak at det menneskelige i Jesus er preget av en så underfull storhet og skjønnhet fordi det bunner i mysteriet. Når de med sin tanke forsøkte å gripe noe av Jesu mysterium, så var det heller ikke unyttig spekulasjon. Tvert imot, de var overbevist om at vårt kall som kristne er «å bli likedannet med Guds sønns bilde», altså på sett og vis å virkeliggjøre i oss noe av den underfulle forening av det guddommelige med det menneskelige som utgjør Jesu mysterium. «Jeg lever, men ikke jeg lenger, det er Kristus som lever i meg».

Biskop Berggrav skriver en setning som er nokså gåtefull for oss. «Det er ikke så underlig at den katolske kirke har følt trang til å få et mellomledd mellom Jesus og den enkelte. En har ikke tort eller kunnet gå direkte til ham». Ikke direkte? Kan man tenke seg en direkte forening med Jesus enn den vi gleder oss over når vi går til ham, eller når han kommer til oss i den eukaristiske kommunion? Så lenge vi bare leser om ham står teksten formidlende mellom ham og oss. Det katolske trosliv derimot er en umiddelbar og levende forening med ham, i likhet med den organiske enhet som forbinder vintreet og dets grener, legemet og dets lemmer.

Det viser seg altså at den metode forfatteren an-

befaler, allikevel ikke er tilstrekkelig for å kunngjøre oss Jesus i hans fulle virkelighet, dersom vi ikke anvender den i forbindelse med den andre. I solert fra den andre er den ikke engang så helt ufarlig. Lessing, David Strauss, Renan, A. Schweitzer og mange andre påstod også at de lot evangeliene tale ganske uforbeholdent til seg. Det fortvilede var bare at de samtidig så ham «i lys av hva de selv var». De fikk da også hver sitt eget Jesusbilde, forskjellig fra det de andre hadde tegnet, men ett med dem i en ting, nemlig at det menneskelige i Jesus var løst fra dets guddommelige undergrunn. Andre kom til det resultat at Jesus overhodet ikke hadde eksistert. Enkelte av denne siste kategori var jo bare sensasjonslystne diletanter. Men andre mente i fullt alvor at de ble tvunget til denne slutning nettopp ved å la tekstene uforbeholdent tale til seg. De resonerte som så: Ingen av de Jesuskikkelser hvor det overnaturlige og mirakuløse blir bortforklart, svarer til tekstene. På den andre siden er det overnaturlige og mirakuløse umulig. Altså er Jesus bare en sagnfigur. Jødene hadde sagt til Pilatus: «Vi har en lov, og etter loven er han skyldig til å dø, fordi han har gitt seg ut for Guds Sønn.» For de nevnte religionsforskere er det likeens. De har en lov — nemlig at det ikke kan finnes noe overnaturlig — og etter denne loven kan Jesus ikke ha levd.

Forfatteren innrømmer at «de vitenskapsmenn som har forsøkt å gi en såkalt objektiv dom, har uten å vite det vært påvirket av sine egne ønsker og sympatier». Han mener at det var den kristne-europeiske kultur som her stod i veien. Det aller interessanteste, mener han, ville vært om en intelligent og psykologisk forstående japaner, som ikke var en kristen, kunne si oss hvilket inntrykk Jesus gjør på ham. Men ville en sånn dommer virkelig dømme uhildet og upartisk? Jeg har mine tvil. Også han ville se Jesus i lys av det han selv er, og Jesus ville ikke bli mer enn det som kan rommes i japanerens åndelige grenser. Jeg husker fra et opphold i Orienten en samtale med en kultivert «utenforstående». Han var ikke japaner men perser, men det kan være det samme. Han leste ivrig evangeliet og satte Jesus meget høyt. Men så langt som å foretrekke ham for Mohammed var han ikke nådd. For ham — og sannsynligvis ville japaneren være av samme mening — for ham hadde Jesus endog en utilgivelig moralsk brist, nemlig det å ville være «verdens lys», Herre og Frelser for alle folk, Guds Sønn og sonoffer for hele Adams slekt.

Det er umulig å komme den virkelige Jesus nær så lenge man forsøker å nærme seg ham fra den jordiske side. Vil vi forstå og riktig vurdere det menneskelige i Jesu person, så må vi riktignok se Mannen Jesus i hans tid og miljø. Vil vi kjenne hans personlighet i dens fulle og hele realitet, så må vi likeledes bli ført inn i dens miljø. Jesu miljø er Mysteriet, Evigheten, Gud. Det når vi ikke ved lesning og psykologi alene. Paulus — og han visste det av erfaring — minner oss om at ingen kan si: «Jesus er Herren» uten å den hellige Ånd.» (I. Kor. 12. 3.)

A. J. Lutz.

Signor Giovanni —

i anledning

Johannes Jørgensens 75 års dag.

Av Peter Schindler.

Når en mann fyller en viss alder blir han legende, type. En krever av ham at han opprettholder typen, honorerer legen — og derfor finner en at Johannes Jørgensen svikter sin type når han ikke er i Italia — nærmere bestemt: Assisi. Legendene forlanger at han dilter fremt ved Frans av Assisis grav og bare skriver om helgener.

Noe riktig er det i denne legende — den som har møtt dikteren i Paris, Rom eller Antwerpen føler at han er ute av sitt element når han fetert gir kur for alle dem som søker audiens. Joh. Jørgensen skal ses i Italia og på reiser slik som han i 40 års alderen slo igjennom i den europeiske bevissthet. Sådanne er han typisk og sådan vil han bli stående i litteraturhistorien.

I lang tid var Siena rammen om Joh. Jørgensens liv. Jeg ser ham — det er i årene etter 1913 — ved middagstid på den trange Corso, hvor alle promenerer før maten. I fløyelstøy som stedets bønder, panamahatt og et av sine legendariske selvbinderslips glir han med den glidende strøm, hilst av alle og hilsende på alle: jevne folk og bisper, bønder og barn, munk og studenter — når utlendinger ser ham puffer de til hverandre og hvisker. Han stanses, en utveksler vennligheter, en hilser og sender hilsener — han kjenner jo en verden i alle land og i alle Italias egner, men det er her han hører til. Han var en del av bybildet i de år han skrev om helgeninnen av Siena — som han siden ble det i Assisi.

Oftest fant en ham foran Castellinis vindu, beskuende bøkene. Han elsker bøker, kjøper sine kufferter fulle av dem og forærer dem gjerne bort. Bøker yngler når de står i en reol, og Joh. Jørgensens bøker er blitt til mange reoler fulle i Assisi — et levende utsnitt av Europas religiøse og estetiske åndsliv i hans levetid. Unge forfattere bringer eller sender ham bøker, forlag velter bøker inn over ham for å få en uttalelse og selv kjøper og kjøper han. Han nyter oppsprettingen, nyter å snuse til den første duft av boken, nyter å fingerere ved mange bøker — og jeg forstår ham!

Joh. Jørgensen er mest seg selv når han kommer bort fra de store ruter og de store byer og ferdes ute i sitt Italia. Ikke Lago Maggiore og Napolis postkartitalia, ikke Romas herligheter og Venezias rikdommer, men i det fornemme Firenze, det edle Siena, det enfoldige Assisi — i Toscanas ynde og i Umbrias strenghet. Ja, aller mest i de strengeste egner: på det kalle stormom-suste Alvernerberg, på den steile vei opp til det fattige Poggio Morico, hvor i gamle dager hellige ting utspant seg og hvor ennå enfoldigheten bor.

Derute, hvor ingen «europæer» noensinne har satt sin fot og hvor vi er få som slår skjønner dialekten, ferdes II

Professore — eller bare Signor Giovanni — enkelt med enkle mennesker. De elsker ham fordi han elsker deres egn, deres steinhop av en by, deres eplekinnete, storøyde barn og deres klangskjønne språk av hvis ordspråk og vendinger han har samlet en skatt. Han viser ekte interesse for deres huslige forhold og små landlige gjøremål — de ser ham til messe i Kirken om morgenen og til rosenkrans om kvelden, så de stoler på ham, hva de ellers ikke gjør på en fremmed. Er de fattige ber de ham stå fadder til den 8. eller 10. gutt og så får de noe, både til dåpen og senere til navnedager og når det trengs. En overgang var Joh. Jørgensen et helt sosialkontor i Assisi, som en gikk til når alle andre sund var lukket. Og kom en til stedet så en bruddstykker av ham vandre om på gater og veier: hans fjellstøvler på en, hans jakke på en annen — ville en fremmed spørre om vei til ham behøvet en bare å spørre de fattige.

Han er peripatetiker og liker å tenke og tale på vandring — gjerne utenfor porten om kvelden, hvor landet er fritt og sydens stjerneteppes utbredt. Så utpeker han sine kjente stjerner som han om dagen bestemmer tre og blomst — den gamle naturforsker bundet dypt i ham. Han kunne også være blitt en bra maler — tar en et pust ved veikanten kommer straks lommeboken fram og fjellprofiler, byprofiler, borgprofiler risses av og farger, belysning og stemning noteres ned — til bruk for bok eller blad. Derfor er hans landskaper så ekte og levende.

J. J. var en mester til å lære en å kjenne det italienske osteri i all dets enkelhet. Han innprentet oss den gode lære: å spise hva som settes for en uten tøv og tull og å like de usammensatte retter: kokt kjøtt med den spinaci som ligner frisk opptrukken tang og smaker likedan, makkaroni, ost, frukt, vin og det gode hvite brød som en ikke skjærer men bryter. Selv den mest ufullkomne servering kan ikke forstyrre hans blide ro fordi han ser alle foreteelser med småfolks øyner.

Alle mennesker i Italia som tjener andre liker J. J. fordi han er så let å tjene og så takknemlig. Den lille sogneprest i en avkrok, som aldri ser en fremmed, kommer ned i kirken til ham etter messen og ber ham på morgenkaffe — han kjenner jo hans navn fra boken om San Francesco — og stedets skolelærer og sakristan kommer til, ubarbert og med stålbriller på nesene for å vise ham alle de arkeologiske rariteter. Osterimadammen liker ham og stopper hans strømper fordi han gir seg av med hennes utallige barn — og alle Italias mange fattige fransiskanere og alle Assisis nonner, som ofte er fattige over alle begreper, elsker ham. De første fordi han har kastet lys over den kjære San Francisco, de siste fordi han dirigerer multo ricchi Inglesi (utlendinger) hen til dem som de får almisse av. Selv liker han å gi og det skaper glede. Ta fra noen gjør han ikke — jeg delte en gang med ham en drueklase, plukket ved veigjerdet, og så at han la en soldo for den skjønt dens verdi ikke var større enn en nedfallen pære hjemme hos oss.

Så slo han seg ned for godt i Assisi og festet bo i Villa della Rose som ble søkt av tusener. Folk som har bare den minste tilknytning til noen som kjenner J. J. lar seg introdusere til ham og skriver i forveien om å

motta dem, sørge for varelse og pensjon i en god familie, vise dem alle Assisis severdigheter og spise hos dem to ganger i uken . . . kan hende at det smigrer ham litt, men det stjeler hans tid så han i sesongen må flykte for å få arbeidsro. Når en kom til Assisi og besteg byens høyeste gate med J. J.s grå stenhus med den grønne dør og blåregnet om balkongen, fant en ofte i hans kjølige spisestue lærde personer fra mange land. Det var prelater og munkar, lege og geistlige universitetsfolk, skrivende eller malende mennesker, som fort var brutt opp fra pensjonens middag eller fra et klerikalt refektorium for å sitte en times tid med ham og over kaffe, vin og frukt å drøfte lærde materier eller verdens gang. Den slags besøk holdt ham skadesløs for isolasjonen i den meget lille by som er uten kultur.

Men det var bare i de lune og hete måneder. Om vinteren i regn og kulde eller stormer, tåke og uvær, nar husets metertykke kvaderstensmurer hadde suget kulde og annet ut i det hvitkalkede arbeidsværelse, hvis stengulv sendte kulde og gikk opp i den stillesittendes ben, er Assisi fæl. Byen er øde, folk sover og hygge og varme kan selv for penger ikke skapes innendørs — og da er det tid å fly til mer levelige steder.

Men det varer kun kort, så skyter fikentreet, vinen får sine grønne kruspersilleblader, mandel- og ferskentreet blomstrer, det damper fra den våte jord, olivenen rekker sitt støvede sølv mot en himmel, strammet som blå silke, og Assisi ligger og lyser som falmet elfenben og sløret ametyst — og så vender dikteren hjem. Og en vårveld ser en ham på Piazzaen foran San Damiano med hele Umbrien bak seg. Det ringer fra Santa Marie degli Angeli og fra alle Assisis hellige malmer og San Damianos lille sprukne klokke blander sin fine enfoldige nonnerøst i det ville kor — og det bilde vi ser er det samme bilde Frans så da han diktet solsangene og lovet Gud for alle ting . . .

Og der tar vi avskjed med dikteren.

Peter Schindler.

Romberbrev fra

Lars Messel.

Det er nå snart to år siden jeg dampet ut Oslofjorden en sen novemberaften, og meget har hendt siden den tid. Først en beveget sjøreise som bød på noe av hvert: En sjøsyke som herjet verre, en real generalprøve på skipsforlis midt i min elendighet, og endelig drivende miner på ferden over Nordsjøen som langt fra viste seg fra sin blideste side. Natt og dag var en på utkikk for å unngå minene; i nattens mulm og mørke ble til og med lyskasterne ofte brukt. Etter et par døgn forsvant sjøsyken så jeg kunne bevege meg oven borde. En frisk kuling strøk om ørene, og skumsprøyten sto høyt. Jeg folte meg som en sjømann, og forsto for første gang at også storm og uvær til sjøs virker tiltrekkende. Jeg nød vinden og skumsprøyten og det urolige hav som strakte seg så langt øynene kunne nå. — Plutselig ble det noe annet å tenke på: En mine drev foran oss. Spent be-

traktet vi den farlige tingesten som flot forbi, og som kunne ha sendt oss ut av denne verden. En uhyggelig ting der den lå og gynget med alle sine takker. Det begynte å bli nifst, for skumringen hadde allerede tatt til, og ennå var det et godt stykke igjen for vi var framme. En gang var det også på nære nippet. For en mine ble først oppdaget kloss innpå, men heldigvis litt til siden. Den gled forbi bare en tre meter fra skips-siden. I alt passerte vi elleve miner. — Endelig etter nære fire døgn reise kom vi da til trygg havn i Belgia. Derfra bar det til Paris. Aldri før har jeg i den grad følt meg som en barbar som da i den franske hovedstad. Ikke visste jeg hva jeg burde se, tiden var jo så knapp, og mørket ville snart komme uten noe gatelyst til å vise vei. Dessuten var det ikke rart bevendt med fransken som jeg siden skoledagene bevisst hadde neglisjert. Etter mye besvær og spørren fant jeg da veien opp til vår alles venn, pater Réchau. Hjertelig glad ble han over å få en hilsen fra sitt kjære Norge. Straks vi passerte grensen til Italia, ble det noe annet. Lys og glede overalt, og det syntes som også landskapet tok del i gleden. Her var det ikke mørklegging hverken inne eller ute og i kupéene kunne lyspærene stråle fritt. I Torino og Genova var det en munterhet og sorgløshet som virket befriende, og særlig var Genova, den eldgamle handelsstad, henrivende der den lå på skrånningene ned mot det blå iddelhav, som dovent lot solen steke seg. . . .

...Men høydepunktet var da jeg kom til Roma, og det til og med på min fødselsdag. På stasjonen ble jeg møtt av vår landsmann, Ivar Hansteen-Knudsen og en dansk student. Etter en liten, hyggelig velkomststund rullet vi i åpen hestedrosje gjennom Den Evige Stads gater. Endelig var jeg etter en ukes forløp like ved reisens mål. På vår vei passerte vi stolte og imponerende byggverk fra det unge Italia såvel som fra pavetidens og keisertidens Roma. Vi svingte inn på Piazza Venezia, det nye Italias sentrum. Plassen er omgitt av klassiske bygninger og gamle historiske minner som Kapitol, fremdeles i god behold, og ikke langt derfra Forum Romanum, Ciceros åndelige boltringsplass. Men her er det bare ruiner tilbake som minner om fortids storhet og glans. For enden av Forum ligger det mektige Colosseum som det nå bare er rester igjen av, riktignok store rester. Likesom våre gamle katedraler hjemme hos oss har også dette en tid blitt brukt som stenbrudd. Herfra dro vi i drosjebil til St. Peters kirke. Forunderlig var det og merkelig liten folte jeg meg da jeg skred opp gjennom kirkeskipet og knelte ned ved Pavealteret med St. Peters grav nedenunder og St. Peterskirkenes kuppel høyt hvelvet over oss. Ennå en avstikker gjorde vi før vi dro til Propagandakollegiet. Vi strøk opp og hilste på Norges venn, biskop Smit, som ventet oss. Der ble vi bl. a. servert norske kaker som var kommet sendende i posten. Men til slutt bega vi oss da innenfor Propagandaens høye murer, og dørene lukket seg etter oss.

*

...Propagandakollegiet er en mektig og imponerende bygning der den kneiser på Gianicolohøyden lik et palass i herlige omgivelser med utsikt rett over til Vatikanet og St. Peters kirke like ved, og Roma med fjellene i det fjerne. Men ikke mindre imponert blir man når man

kommer inn i de store saler og møter studenter fra alle verdens kanter og strøk, av samtlige farger og forskjellige raser. I festsalongen hvor vi samles ved diverse anledninger, kan man høre de mest forskjellige tungemål. Til og med latin snakkes mellom studentene. Men det er i nødsfall; for da har man ikke noe annet felles språk enn Kirkens. I spisesalen sitter øst og vest, syd og nord side ved side ved veldekte bord, to hundre og femti mann. Men det mest betagende er når vi møtes i kapellet og samles om det ene. Så følte jeg det de første gangene. Det er ikke spørsmål om hva vi skal tro, eller hva som høres mest rimelig ut. Nei, her er det Sannheten selv vi hyller og tilber på alterets, mens et herlig kor synger flerstemmige messer og hymner, og langt innpå to hundre kjerter stråler rundt om Hostien. Det som vel har gjort dypest inntrykk på meg, er prestevigselen. Særlig når vi etterpå formelig «slåss» om å komme til og få de første velsignelsene av våre kamerater som nettopp er blitt prester. — På kollegiets eiendom ligger universitetet eller ateneumet som det helst kalles, siden det bare har tre fakulteter, det filosofiske, teologiske og misjonologiske. Her kommer også studenter fra andre kolleg i Roma, og sammen lytter vi på de lærde. Når vi ikke er enige, disputerer vi med professorene på latin. Ja, all undervisning foregår på latin.

...Men vi lar ikke bare hjernen arbeide; også legemet pleies og utvikles. Hver dag er det sport: fotball, basketball, volleyball eller håndball å velge mellom, i villaen også tennis, og så meget sport vi bare vil. Fire måneder har vi sommerferie, og i tre måneder er vi i villaen i Castel Gandolfo hvor sporten og friluftslivet er det viktigste. Herlig ligger villaen fem hundre meter høyt, med utsikt over slettelandet og Roma og Middelhavet langt ute. Siden det fra juni til ut i september så å si aldri regner, får vi jo alltid en god sommer. I år har den vært riktig herlig. Vi har nemlig hatt mange fine fotturer til småbyene og åsene omkring. Vi står da tidlig opp, ofte både klokken tre og fire, og vender ikke tilbake før ut på kvelden. Men så har vi da også hatt interressante turer på firti og femti km. til topper og åser hvorfra vi bl. a. har sett soloppgangen bak de ville og forrevne Apenninene, har gått gjennom eldgamle byer med trange gater med brolegning fra Romertiden, store, flate, runde heller, og har passert keiserborger og bortgjemte amfiteatre. Vi har hatt stav i hånd, niste i skreppa, nok av godt humør, og den hele utslagne dag foran oss. På vår vei har vi gått forbi deilige frukt-hager, hvor modne ferskener og fikener for en billig penge kan plukkes ned av trærne, og milevis av vinranker som lokker med sine herlige blå og grønne druer. Esler og muldyr møter en overalt, og kjempestore okser brukes til trekkdyr på landeveien, foran plogen og til onnearbeidet. Det mest fremmedartede er likevel å se kvinnene, både gamle og unge, bære alt på hodet. En stor bøtte vann, eller kurver og baljer fulle av klær, eller hva det nå kan være, balanserer de så lett som ingen ting. De støtter ikke til med hendene engang. De kveiler bare opp en klut som de legger på hodet til underlag, og går pratende og snakkende med hverandre som skulle de gjøre den mest naturlige ting. Så har vi barna som vi møter, skitne og fæle som de er der de leker i skitt og lort, men ikke mindre fortryllende og charmerende

for det. Mørkhårete og mørkøyete, forbausende mange med lyst hår og blå øyne, fortryllende søte er de der de springer etter oss og ber om små helgenbilder. Hvorfor kan jeg ikke si, men la meg få tilføye at det italienske folk er charmerende, mannen i gaten, sjåføren og konstabelen.

Dette var noen spredte trekk fra livet vårt her nede. Det får være nok for denne gang. Hilsener til mine mange venner i Hamar, Bergen og Oslo.

Lars Messel.

Hvordan presten kurerter sladder.

Hvor mange av oss tør si seg fri for en aldri så liten lyst til å meddele andre litt av vår viten om vår nestes feil og skrøpeligheter i ord og handlinger? Selvfølgelig gjør vi det ikke av ondskap — nei, vi gjør det for å advare eller opplyse eller hva andre pene motiver vi kan finne som kamouflasje for vår tunges lyst til å legge oss bort i våre medmenneskers privatliv.

Prester kan tale med om dette. De har sorgelige erfaringer om sine sognebarns nestekjærlighet og nidkjærhet i drøftelsene av hverandre. Den gamle sogneprest Magnus i Ottobeuren hadde det iallfall i fullt mål. Han var gammel, blid og elskelig og hadde svært vondt for å tilrettevise enn si dømme noe levende vesen. Kunne han ikke si noe godt foretrakk han å tie, og det benyttet enkelte av hans sognebarn seg av. Mange og lange var de beretninger han måtte døyse. —

Men så en dag fant han på råd. Anledningen kom da nabopresten ble syk og han ville se til ham. Det var en mils vei mellom de to prestegårder, men været var strålende, og etter å ha tatt bussen fram bestemte han seg for å gå veien tilbake. Da han hadde gått et kvarters tid ble han innhentet av et av sine sognebarn, en dyktig og arbeidsom kone som han satte stor pris på for hennes hjelpsomhet og ivrige andel i menighetens liv. Mindre pris satte han på hennes taleferdighet — men været var som sagt strålende, og da fru Rapp ba om lov til å slå følge samtykket han beredvillig.

I de første fem minutter gikk alt også såre hyggelig — væretts skjønnhet ble drøftet og avlokket alle muligheter som samtalestoff — så fulgte høstutsiktene m. m., likeledes på helt nøytral basis. Men så kom det:

«Å, hr. pastor, — De kan ikke tenke Dem hva fru Hast gjorde igår . . .» og så fulgte en detaljert beskrivelse av naboerskens feil og synder. Hun var ikke til å bremse for pastor Magnus med kraftig stemme falt inn: «Kan det virkelig være sant? Stakkels, la oss be rosenkransen for henne — at hun må forbedre seg! I Faderens, Sønnens og den Helligånds navn! . . .» og bar det løs. Alle rosenkransens femten ledd — og konen ba trøstig med i det hun framsa alle svarene.

Sånn gikk et godt stykke vei, men så tok konen fatt igjen:

«Men kjære hr. pastor — forstår De ikke at det er umulig å ha tålmodighet med et menneske som skjømmer seg slik ut og nedbryter aktelsen for hele vår menighet

ved å — — —» og så fulgte en ny rekke anklager. Til presten igjen sa: «Å, er det Dem så vanskelig å ha tålmod? La oss be rosenkransen for *Dem* da! I Faderens og Sønnens og den Helligånds navn — — —» og så hele rosenkransen om igjen, både den gledesfulle og smertefulle og herlighetsfulle deler, femten ledd av hver. Fruen måtte be med igjen. — — —

Men ennå hadde hun ikke lært. Neppe var det siste «Hill deg!» hendødd før hun utbrøt: «Og om så bare sognepresten kunne se hvor stygg hun er mot sin prektige mann. Han har det så vondt. Knappt unner hun ham maten, og han går for lut og kaldt vann . . .»

«Å, den stakkel! Kom, la oss be rosenkransen for *ham!*» Som sagt så gjort, og denne gangen var de først ferdige da de sto foran fru Rapps dør.

Og da hadde fruene bestemt seg for å la det være lenge til neste gang hun skulle fortelle pastor Magnus om andre — — —

Bokanmeldelse.

Sigurd Christiansen: «Mannen fra Bensinstasjonen.» Roman. (Gyldendal Norsk Forlag.)

Det er en ualminnelig kjedelig og intetsigende tittel Sigurd Christiansen har valgt til sin bok som ellers er alt annet enn kjedelig og ubetydelig. Den lodder tvert om såre dypt ned i rettferdighetsproblemet og navnlig ned i selvrettferdighetens hengemyr — problemer som noen av hver kan ha å kjempe med og trenge hjelp til. Beretningen om Julius Klyver og hans forhold til sin myrdede hustru og alt som kommer henne ved, er en slik hjelp — en hjelp som konsentrerer seg i noen få men sterke ord i slutten av boken, som Klyver sier da han endelig har lært å forstå: «Hverken hun eller jeg kan forandre verden. Men vi kan forandre oss selv.»

I en tid hvor de ytre foreteelser griper alle sinn så sterkt at det kan brenne i en sjel ag lengsel etter å kunne gripe inn og gjøre sin innsats likegyldig hvor, bare en får gjort noe som setter spor — er det godt at det skrives slike bøker som forkynner gjennom livets egen logiske tale og utvikling at det er *inne i oss*, i det enkelte arbeidende alminnelige menneske at noe skal skje — det noe som er sterkt nok til å føre tilværelsen videre fremover og oppover. *Der*, i bekjempelsen av hatet, hardheten, kulden, ligger hver enkelt oppgave som tilsammenlagt blir vår felles oppgave. Derfor er denne boken av de som setter dype spor. En roman har forfatteren kalt den. Ja, den er spennende som en roman i ordets gjengse overflatiske betydning, men den er *mer*: den er en sjelstudie, en lyskaster over skjulte bevissthetsfenomener som løftes opp i dagen og derved blir drivkraft i stedet for hemning.

Les den selv!

E. D.-V.

Eivind Hauge: «Passasjeren.» Noveller. (Aschehoug.)

For noen år siden inneholdt «Kimer I Klokker» en liten «legende»: *Idéen og kjærligheten*. Den var skrevet av den unge forfatter Eivind Hauge, hvis navn etter hvert tegnet seg fordelaktig ut i flommen av de noveller som

oversvømmer pressens spalter. Det var øyensynlig at her gjorde et utpreget talent seg gjeldende, en stilistisk begavelse av de sjeldnere — og dette inntrykk er ytterlig blitt befestet nå, da en del av disse noveller foreligger samlet i bokform. Novellen er en fordringsfull kunstart fordi den krever konsentrasjon både av forfatter og leser — dette krav oppfyller iallfall denne forfatter, og litterært sett er det nådd et sjelden godt resultat. Herom kan det bare herske én mening.

Men ett er litterær verdi — en annen verdimåler er den spirituelle. At forfatteren mestrer psykologiske finesser på helt ut overbevisende måte er evident, men en har alltid rett til å spørre av hva *ånd* en bok er. Og overfor dette spørsmål, dette synspunktet kommer boken til kort. Forfatteren innlever seg i sitt omfangsrige persongalleris enkelte skikkelser *bare* for å utlevere dem til latteren, og det er derfor intet befriende i denne latter. En morer seg over hver enkelt novelle — ingen av dem lar en likegyldig — men ens morskap etterlater en besk smak i munnen. Det er for megen ironi og for lite humor i hele boken. —

Men en får ikke glemme at det er en debutant som har skrevet den, og det faller alltid ungdommen lettere å være negativ enn positiv i sitt livssyn. En glemmer det fordi boken er så artistisk skrevet — deri ligger et faremoment.

Men «Idéen og kjærligheten» er kan hende en retningsviser, og *da* har en bare grunn til å glede sig til det neste som vil foreligge fra Eivind Hauges hånd. Han er sannhetskjær og virkelighetsnær — når han oppdager at sannhet er bare sannhet når den er «i kjærlighet», i humor, vil han sikkert bli en av dem som får betydning ut over julelitteraturens flodbølge, ut over øyeblikkets adspredelse og underholdning.

E. D.-V.

Bøker inngått til redaksjonen:

GYLDENDAL NORSK FORLAG:

Gabriel Scott: «Sommeren.» En drøm om en drøm.

Ørnulv Ødegård, Haakon Sæthre og Alex Brinchmann:

«Mentalhygiene.»

ASCHEHOUG & CO.:

Pet Bugge: «Kari Kokke.»

N. W. DAMM & SØN:

Eugenie Winther: «Trollungene utenlands.» Rudigard.

GYLDENDAL:

Johannes Jørgensen: «Vers fra Vadstena.»

Hechjemme —

OPPMERKSOMHETEN HENLEDES PÅ

at det vil være anledning for foreldre med små barn å anbringe disse på St. Josefs Institutt mens de selv overværer gudstjenestene. I søstrenes hender vil barna være trygge, og det er grunn til å være dem takknemlig for dette tiltak som muliggjør at både far og mor sammen kan bivåne messen hvilket ofte for har kunnet ha sine vansker.

Bergen og Haugesund har hver nu fått sitt menighetsbudskap. I Bergen heter det «Sognebrev», i Haugesund «Ta og les —». Vi gratulerer med tiltaket og ber om å få dem tilstillet med en gang de kommer ut. Nyheter fra menighetslivet kan jo alltid påregne interesse i videre kretser vi katolikker imellom, og det er jo vår plikt å gjøre hva vi kan for å fremme vår samfølelse som Kirkens barn. «St. Olav» står alltid til tjeneste som mellomledd og ber bare om å bli underrettet om det som hender innenfor menighetslivet.

Oslo. Tross alle tidens materielle vansker lykkedes det dog for St. Elisabethkongregasjonen å opprettholde tradisjonen og skape en strålende patronatsfest — et meget stort bevis på katolske husmødres dyktighet. Foreningslokalet strålte i festlig utsmykning av lys og blomster da biskopen kom, ledsaget av begge sogneprestene med sine kapellaner. En vakker velkomsttale av prefekten fru Karen Sundt etterfulgtes av dagens festtale, holdt av hs. høyerverdighet, om St. Elisabeths liv og den lære som dette liv ga alle kvinner som eksempel til etterfølgelse. Talen grep inn i tidens aktuelle problemer og gjorde et dypt inntrykk. Etter bordet, hvor det ble avsungenet sanger som innbrakte forfatterinnen fru Norén en varm hyldest, underholdt fru Schneider med sin skjønneste sang til eget akkompagnement og det rådet hele tiden den hjerteligste stemning som konkluderte i en takk til de ledende, en såre vel fortjent takk for en ualminnelig vellykket fest!

Et lite kursus i kirkelatin.

XV.

PREPOSISJONER.

- A. Noen preposisjoner følges av akkusativ kasus. Blant disse er:
AD til.
CONTRA imot, for.
INTER blant.
PER gjennom, ved.
PRAETER unntagen, uten, foruten.
SECUNDUM etter, ifølge.
- B. Noen preposisjoner følges av ablativ kasus. Blant disse er:
A (AB foran en vokal) fra, ved, av.
DE fra, av, ut, av, om,
CUM med.
- C. Noen få preposisjoner følges enten av akkusativ eller ablativ, f. eks.:
IN, inn i, til (med akk.); i (med abl.).
SUPER, over, ovenpå (med akk.);
angående, om (med abl.).
- D. *altum* det høye (eller dybde).
archángelus erkeengel.
aut eller.
benedictus, a, um salig, velsignet.
evangélium evangeliet.
excelsum høyde.
hoc denne, dette (abl.).
initium begynnelse, inngang.
Isaias Isaias.
lilium lilje.
Matthæum Matteus.
méritum fortjeneste.
mundus verden.
nunc, nu.

peccátum synd.
permanére å forbli.
princípium begynnelse, opprinnelse, opphav.
saeculum evighet.
sic så, slik.
spina torn.
templum tempel.
thronum trone.

E. OPPGAVE.

1. Glória in excélsis Deo.
2. A saecula tu es.
3. De Isaia prophéta.
4. In princípio et nunc et semper et in saecula saeculorum.
5. Secúndum magnam misericórdiam tuam.
6. Orámus te Dómine per mérita sanctorum tuorum.
7. Sicut lílium inter spinas, sic amíca mea inter filias.
8. Quis Deus praeter Dóminum? aut quis Deus praeter Deum nostrum?
9. Desíderat ánima mea ad te Deus.
10. Peccátum meum contra me est semper.
11. Quis sicut Dóminus Deus noster qui in altis hábitat?
12. Misericórdia tua magna est super me.
13. Benedictus es in templo sancto glóriæ tuæ.
14. Benedictus es in throno regni tui.
15. Laudat Deum super misericórdia.
16. Regnum meum non est de hoc mundo.
17. Cum ángelis et archángelis.
18. Inítium sancti evangélii secúndum Matthæum.

TOLLFRI TANKER

Så lenge din søken etter sannheten bare grunner seg på forstandens trang til å utforske mysteriet i Guds forhold til oss og vårt til ham vil den stadig gli deg av hende. Men hvis det store spørsmål: «hva er sannhet?» flyttes over på samvittighetens hellige område og får den fortapte sønns: «hvor er veien til faderhuset?»s betydning for deg vil du finne svaret: Kristus Jesus, hans liv og virke, lidelse, død og oppstandelse.

Intet er for lite til å være gjenstand for Guds vilje, og intet er for stort til å utføres av oss ved hans nåde.

Det betyr ikke så mye hva vi gjør som hvordan vi gjør det.

Hvert urolig menneskehjerte lengter etter hvile og fred. Dette er lengsel etter hellighet skjønt vi kanskje ikke selv forstår det.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.